

ದ್ವಿರುಕ್ತಿಗಳು

- ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಎರಡೆರಡು ಬಾರಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ದ್ವಿರುಕ್ತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.
- ಒಂದು ಪದಭಾಗವನ್ನು ಎರಡೆರಡು ಬಾರಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ದ್ವಿರುಕ್ತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.
- ದ್ವಿ-ಎಂದರೆ ಎರಡು ಉಕ್ತಿ-ಎಂದರೆ ಮಾತು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಎರಡೆರಡು ಬಾರಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ದ್ವಿರುಕ್ತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.
- ಒಂದು ವಿಷೇಷಾರ್ಥವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪದವನ್ನೋ, ಒಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನೋ ಎರಡೆರಡು ಬಾರಿ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ದ್ವಿರುಕ್ತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗಳು:

ಹೌದು ಹೌದು	ಬೇಡಬೇಡ	ನಟ್ಟನಡುವೆ	ಅಹಹಾ
ನಿಲ್ಲ ನಿಲ್ಲ	ನಡೆನಡೆ	ಬಟ್ಟಬಯಲು	ಹಣ್ಣುಹಂಪಲ
ಬಂದೆ ಬಂದೆ	ಸಾಕು ಸಾಕು	ತುದಿ ತುದಿ	ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು
ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ	ಹೌದ್ದೌದು	ತುತ್ತತುದಿ	ಬೇಗಬೇಗ
ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು	ಓಡುಓಡು	ಕೊನೆಕೊನೆಗೆ	ತಿರುತಿರುಗಿ
ಮನೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ	ಮೊದಮೊದಲು	ಕೊತ್ತಕೊನೆಗೆ	ಈಗೀಗ
ಕೇರಿ ಕೇರಿಗಳನ್ನು	ಮೊತ್ತಮೊದಲು	ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ	ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ
ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ	ನಡುನಡುವೆ	ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ	ಊರೂರು
ಹತ್ತಿರತ್ತಿರ	ದುಂಡುದುಂಡಾದ	ಗಾವುದಗಾವುದ	ಯುಗ-ಯುಗಗಳ
ನೋಡುನೋಡು	ಸಲಸಲಕ್ಕೂ	ಗರಿಗರಿ	ಸುಡುಸುಡು
ಓಡೋಡು	ಇರುಳಿರುಳು	ಬಣ್ಣಬಣ್ಣಗಳ	ಒಂದೊಂದು
ದುರದುರನೆ	ದಿನದಿನ	ಖಂಡಖಂಡಗಳ	ಒಳಗೊಳಗೆ

ತತ್ಸಮ-ತದ್ಭವ

- ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಶಬ್ದಗಳು ತತ್ಸಮ
- ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಅಲ್ಪ-ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಶಬ್ದಗಳು ತದ್ಭವ

ತತ್ಸಮ-ತದ್ಭವ	ತತ್ಸಮ-ತದ್ಭವ	ತತ್ಸಮ-ತದ್ಭವ	ತತ್ಸಮ-ತದ್ಭವ
ವಿಜ್ಞಾನ- ಬಿನ್ನಾಣ	ಸುಧೆ-ಸೊದೆ	ವಂಶ-ಬಂಚ	ಶುನಕ-ಸೊಣಗ
ಮುಖಶಾಲೆ-ಮೊಗಸಾಲೆ	ತಟ-ತಡಿ	ಸ್ಥಾನ-ತಾಣ	ಧರ್ಮ-ಧಮ್ಮ
ದಾತೃ-ದಾತಾರ	ವ್ಯಯ-ಬೀಯ	ಯಶ-ಜಶ	ಪಕ್ಷಿ-ಹಕ್ಕಿ
ವಿಜ್ಞಾಪನೆ-ಬಿನ್ನಹ	ವ್ಯಾಪಾರಿ-ಬೇಹಾರಿ	ಪಟ್ಟಣ-ಪತ್ತನ	ಬ್ರಹ್ಮ-ಬೊಮ್ಮ
ಸಾಮಂತ-ಸಾವಂತ	ಸಂದೇಹ-ಸಂದೆಯ	ಕಾರ್ಯ-ಕಜ್ಯ	ಚಂದ್ರ-ಚಂದಿರ
ಕೋಕಿಲಾ-ಕೋಗಿಲೆ	ಅಮೃತ- ಅಮರ್ದು	ಕಣಿ-ಗಣಿ	ಅಟವಿ-ಅಡವಿ
ದೀಪಿಕಾ-ದೀವಿಗೆ	ಕಾವ್ಯ- ಕಬ್ಬ	ಪುಣ್ಯ- ಹೂನ್ಯ	ಪ್ರಸಾದ-ಹಸಾದ
ವಂಧ್ಯಾ-ಬಂಜೆ	ಯಜ್ಞ-ಜನ್ನ	ಶಶಿ-ಸಸಿ	ಕಳಸ-ಕಳಸ
ವೀರ-ಬೀರ	ದ್ಯೂತ-ಜೂಜು	ವಿದ್ಯಾಧರ-ಬಿಜ್ಯೋಧರ	ಕುಠಾರ-ಕೊಡಲಿ
ಅರ್ಕ-ಎಕ್ಕ	ರಾಜ-ರಾಯ	ವೈಶಾಕ-ಬೇಸಗೆ	ವರ್ಷ-ವರುಷ
ದೃಷ್ಟಿ-ದಿಟ್ಟಿ	ದಿಶೆ-ದಿಶಾ	ಪಾದುಕಾ-ಹಾವುಗೆ	ಭಕ್ತ-ಬಕುತ
ಗ್ರಹ-ಗರ	ಶ್ರೀ-ಸಿರಿ	ಕವಿ-ಕಬ್ಬಿಗ	ತಪಸ್ವಿ-ತವಸಿ

ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯ

- ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಧ್ವನಿವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯಗಳು ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳುವ ಶಬ್ದಗಳು ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯಗಳು

ಗುಜುಗುಜು	ಪಟಪಟ	ದಡದಡ	ಲಕಲಕ
ಸರಸರ	ಫಳಫಳ	ಘಳಘಳ	ಚುಮುಚುಮು
ಝಣಝಣ	ಢಣಢಣ	ಚುರುಚುರು	
ಘಮಘಮ	ಜುಳುಜುಳು	ರೊಯ್ಯನೆ	
ಧಗಧಗ	ಚಟಚಟ	ಸುಯ್ಯನೆ	

ಜೋಡುನುಡಿಗಳು

* ಒಂದು ಪದದ ಜೊತೆ ಪ್ರಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪದ ಬಳಸುವುದುಂಟು. ಆ ಪದವನ್ನು ಜೋಡಿಸಿದ ಎನ್ನುವರು.

ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿ	ಬಟ್ಟೆಬರೆ	ಮನೆಮಠ	ಹಾಲು-ಗೀಲ
ಕರಿನರೆ	ಮಕ್ಕಳುಮರಿ	ಹಾಲ್ವೇನು	ಸೊಪ್ಪುಸದೆ
ಬಿಳಿಹೊಳೆ	ಹಳುಹುಪ್ಪಡಿ	ಸತಿಪತಿ	